

Yttrande

Utfärdat 2023-02-20

Diarienummer N609-104/23

Handläggare: Karin Kindstedt, Sofie Fors Atterlöf

Förvaltningsrätten i Göteborg mål nr 270-23

Yttrande i mål nr 270-23, Johan Borre ./. Göteborgs Stad, laglighetsprövning enligt kommunallagen

Bakgrund

Förvaltningsrätten har den 10 januari 2023 förelagt Göteborgs Stad, grundskolenämnden att yttra sig över aktbilaga 1. Grundskolenämnden har beviljats anstånd att inkomma med yttrande till den 22 mars 2023.

Johan Borre har tidigare, den 14 december 2021, överklagat grundskolenämndens beslut om budget, om ersättning till fristående huvudmän samt om interkommunal ersättning avseende år 2022 (Förvaltningsrätten i Göteborgs mål nr 14619-21). Målet är ännu inte avgjort.

Klaganden har i aktuellt ärende överklagat grundskolenämndens beslut om budget 2023 samt ersättningsbelopp för kommunala skolor och enskilda skolhuvudmän avseende år 2023. Klaganden anför i båda dessa överklaganden i huvudsak att besluten är beräknade på felaktig grund med anledning av att Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) fått i uppdrag av Göteborgs Stads kommunfullmäktige att ”bedriva internationellt inriktad förskoleklass-, grund- och gymnasieskoleverksamhet samt verksamhet för fritidshem och annan pedagogisk verksamhet inom ramen för gällande skollag och förordning”. Detta uppdrag menar klaganden innebär att det inte längre ligger inom grundskolenämndens beslutskompetens att betala ut ersättningar till skolor som har ”internationell inriktning”. Klaganden menar att de överklagade besluten strider mot lag och att besluten inte har tillkommit i laga ordning. Klaganden vill därför att förvaltningsrätten upphäver de överklagade besluten.

Grundskolenämndens inställning

Grundskolenämnden anser att överklagandet ska avslås.

Skälen för grundskolenämndens inställning

Grundskolenämnden vidhåller tidigare ställningstaganden i sina yttrande inom ramen för mål nr 14619-21 och hänvisar till det som framkommer där. Nämnden vill dock i aktuellt mål förtydliga följande.

Skillnaden på hemkommun och huvudman

Det är skillnad på ansvaret som hemkommun och ansvaret som huvudman enligt skollagen (2010:800). Grundskolenämnden delar ansvaret som huvudman med övriga

fristående skolhuvudmän i kommunen. Det yttersta ansvaret för elevens rätt till utbildning åligger elevens hemkommun. Rätten till utbildning är en grundslagstadgad rättighet och därmed är det viktigt att det ansvaret ligger kvar hos hemkommunen. I

hemkommunansvaret ingår bland annat att betala ersättning till fristående huvudmän, att betala interkommunalersättning till elever folkbokförda i Göteborg som går i skola i annan kommun, att besluta om skolformstillhörighet för elever folkbokförda i Göteborg och viss skolpliktsbevakning. Detta är grundläggande och helt avgörande frågor för att elever ska få den rätt till utbildning som de har rätt till. Att visst utförande av utbildning i aktuellt fall lämnats över till en annan skolhuvudman (i detta fall GR) innebär alltså inte att hemkommunansvaret och de åtaganden som följer av det ansvaret har lämnats över.

Göteborgs Stads kommunfullmäktige har endast lämnat över *bedrivandet* (huvudmannaskapet) av en specifikt inriktad skola till kommunalförbundet och inte hemkommunansvaret. Grundskolenämnden menar att 9 kap. 2 § kommunallagen (2017:725) inte ska tolkas på det sätt att hemkommunansvaret, alltså det yttersta ansvaret för grundskoleelevers skolgång, har övergått till GR. Hemkommunansvaret för grundskolenämnden i Göteborgs Stad kvarstår alltså.

Grundskolenämnden menar vidare att formuleringen i GRs förbundsordning inte heller ska tolkas på något annat sätt än enligt dess ordalydelse; att GR för grundskolenämndens räkning ska ”bedriva internationellt inriktad förskoleklass- och grundskoleverksamhet samt verksamhet för fritidshem och annan pedagogisk verksamhet inom ramen för gällande skollag och förordning”. Av det uppdraget framgår inget ytterligare ansvar för GR än att *bedriva* verksamheten vid skolan ISGR och det ingår inte i uppdraget att ersätta andra fristående huvudmäns verksamhet.

Begreppet ”internationellt inriktad”

Av överklagandet framgår att klaganden hävdar att det finns en distinktion mellan grundskolor som har internationell inriktning eller profil och övriga grundskolor. Det finns ingen sådan definierad indelning av grundskolor. GR har heller inte skapat ett sådant begrepp. Avsaknaden av sådan definition menar grundskolenämnden inte är fråga för förvaltningsrätten att fastställa inom ramen för prövningen av detta mål. Det föreligger inte heller någon skillnad i hantering eller ansvar av grundskolor oavsett om de har internationell inriktning eller inte när det gäller hemkommunernas ansvar. Det är ett ohållbart resonemang att en grupp fristående grundskolor, utan att denna grupp objektivt definierats eller enligt lag eller förordning är ålagd en annan reglering, skulle hanteras annorlunda utifrån att GR bedriver en internationellt inriktad skola. Det skulle innebära en rättsosäkerhet för både eleverna och de fristående huvudmännen, eftersom exempelvis eleverna vid dessa fristående skolor inte skulle ha rätt att gå i en av Göteborgs Stads grundskolor om den fristående skolan av någon anledning behövde stänga. Det har självklart inte varit varken lagstiftarens, Göteborgs Stads eller GRs avsikt att hemkommunansvaret utan stöd i lag kan åläggas någon annan än den faktiska hemkommunen (jfr 29 kap. 2 och 6 §§ skollagen).

Ersättning till GR

Nämnden vill också klargöra att respektive medlemskommun betalar ersättning till GR och ISGR, och att ersättningen således består av skattemedel. Skulle GR ses som hemkommun skulle det innebära att medlemskommunerna behövde föra över en större del av sina budgetmedel till GR för att GR skulle kunna ta det ansvar som det innebär att vara hemkommun i praktiken. I det ansvaret ingår som ovan nämnts bland annat att

skolplacera elever som slutar vid fristående huvudmän, skolpliktsbevaka och att betala ersättning till andra fristående huvudmän. En sådan ordning vore enligt grundskolenämnden varken rimlig eller rättssäker.

Fritidshem

Av överklagan framgår att klaganden blandar ihop begreppet *avgifter* med begreppet *ersättning* när det gäller fritidshem. Grundskolenämnden hanterar inte andra skolhuvudmäns fritidshemsavgifter. Nämnden betalar dock ut ersättning för fristående skolors bedrivande av fritidshem, vilket framgår av de dokument som klaganden bifogat. Grundskolenämnden tar således inte in någon avgift från fristående huvudmän utan vårdnadshavare betalar fritidshemsavgift direkt till den fristående skolhuvudman där deras barn går. Det anförda innebär att det av samma skäl som ovan inte finns anledning att upphäva de överklagade besluten.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har det utifrån de grunder klaganden anfört inte framkommit att grundskolenämndens beslut om interkommunal ersättning, om ersättning till fristående huvudmän och om grundskolenämndens budget inte skulle ha tillkommit i laga ordning, eller att de skulle strida mot lag. Det saknas därför skäl för förvaltningsrätten att upphäva de överklagade besluten. Överklagandet ska därför avslås.

Bilagor

1. Grundskolenämndens yttrande den 26 november 2021
2. Grundskolenämndens yttrande den 31 mars 2022